

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Філософський факультет
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

Дойчик М.В.

ФІЛОСОФІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ

Методичні вказівки для семінарських занять для аспірантів усіх спеціальностей

Івано-Франківськ,
2020 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою філософії, соціології та релігієзнавства філософського факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

РОЗРОБНИК Методичних вказівок для семінарських занять з навчальної дисципліни «Філософія і методологія науки»: Дойчик Максим Вікторович – доктор філософських наук, доцент, завідувач філософії, соціології та релігієзнавства

Методичні вказівки для семінарських занять схвалена на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства
(протокол № 9 від 25 червня 2020 року)

Схвалено методичною комісією філософського факультету. Протокол від “26” червня 2020 р. № 10

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ»
ДЛЯ АСПІРАНТІВ УСІХ СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

Семінар № 1. Тема 1. Філософія і методологія науки: основне коло проблем (2 год.)

1. Філософія як теоретична основа світогляду.
2. Співвідношення філософії та науки. Особливості наукового пізнання в порівнянні з міфологічним, релігійним, філософським, мистецьким, повсякденним.
3. Основні функції науки.

Рекомендована література

Базова

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія. [Текст] : курс лекцій. К. : Генеза, 1996. 368 с.
2. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст). К. : ТанDEM, 2000. 416 с.
3. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: підручник. К. : Либідь, 2001. 408 с.
4. Дойчик М. В. Ідея гідності людини у сократичних діалогах Платона. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2015. Вип. 102 (10). С. 305–309.
5. Дойчик М. В. «Действуя достойно, мы становимся достойными»: феномен достоинства в «Никомаховой этике» Аристотеля. Социальное воспитание: научный журнал. Витебск, 2015. №1 (5). С. 30–37.
6. Дойчик М. В. Гідність людини у філософії стоїцизму. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2009. Вип. 17. С. 203–212.
7. Дойчик М. В. Ідея гідності людини в європейському ренесансному гуманізмі. Гілея: науковий вісник. 2010. Вип. 40. С. 125–131.
8. Дойчик М. В. Ідея гідності у філософії Томаса Гоббса. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2018. Вип. 132 (5). С. 150–156.
9. Дойчик М. В., Гоян І. М. Егалітаристський підхід до розуміння гідності людини у соціально-етичній концепції Джона Локка. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2018. Вип. 138 (11). Ч.2. Філософські науки. С. 12–16.
10. Дойчик М. В. Толерантність як вияв гідності нації. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2008. Вип. 15. С. 273–280.
11. Дойчик М. В. Категорія «гідність» у філософії Імануїла Канта. Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. 2011. Вип. 14. С. 87–92.
12. Історія філософії [Текст]: словник за заг. ред. В. І. Ярошовця. . К. : Знання

України, 2006. 1200с.

13. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
 14. Рассел Б. Історія західної філософії. К. : Основи, 1995. 759 с.
 15. Степин В.С. Философия науки. Общие проблемы: ученик для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук. М : Гардарики, 2006. 384 с.
 16. Філософія та методологія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с.
 17. Філософія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.Л. та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
 18. Філософія науки. Навчальний посібник / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с.
 19. Філософія науки: навчальний посібник: [Електронне видання] / Кузь О.М., Чешко В.Ф. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
 20. Хостантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
 21. Doichyk M. Cultivating dignity in Jean-Jacques Rousseau's social-ethical conception: gender aspect / Maksym Doichyk // Вісник Прикарпатського університету. Філософські науки. – Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018. – Випуск 21. – С.16-22.
 22. Doichyk M. Protestant view on Human Dignity from the perspective of Max Weber's methodological individualism: social potential. Релігія та Соціум: міжнародний часопис. 2018. № 1-2 (29-30). С. 71–77.
- Doichyk M, Doichyk O. The Idea of Dignity in Contemporary Scientific Discourse. Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences, 2019. 2 (2). P. 3 – 12.

Тема 2. Основні етапи розвитку науки (4 год)

1. Періодизація становлення наукових знань.
2. Загальна характеристика східної «протонауки».
3. Формування наукових знань у період Античності.
4. Особливості розвитку наукової думки в Європі за доби Середньовіччя.
5. Відродження та Реформація як ідеологічна передумова розвитку науки Модерну.
6. Становлення класичної науки Нового часу.
7. Виникнення та особливості розвитку філософії науки в XIX-XX ст. Некласична парадигма мислення.
8. Специфіка постнекласичної науки.

Рекомендована література

Базова

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія. [Текст] : курс лекцій. К. : Генеза, 1996. 368 с.
2. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст). К. : Тандем, 2000. 416 с.
3. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: підручник. К. : Либідь, 2001. 408 с.
4. Дойчик М. В. Ідея гідності людини у сократичних діалогах Платона. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2015. Вип. 102 (10). С. 305–309.
5. Дойчик М. В. «Действуя достойно, мы становимся достойными»: феномен достоинства в «Никомаховой этике» Аристотеля. Социальное воспитание: научный журнал. Витебск, 2015. №1 (5). С. 30–37.
6. Дойчик М. В. Гідність людини у філософії стоїцизму. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2009. Вип. 17. С. 203–212.
7. Дойчик М. В. Ідея гідності людини в європейському ренесансному гуманізмі. Гілея: науковий вісник. 2010. Вип. 40. С. 125–131.
8. Дойчик М. В. Ідея гідності у філософії Томаса Гоббса. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2018. Вип. 132 (5). С. 150–156.
9. Дойчик М. В., Гоян І. М. Егалітаристський підхід до розуміння гідності людини у соціально-етичній концепції Джона Локка. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2018. Вип. 138 (11). Ч.2. Філософські науки. С. 12–16.
10. Дойчик М. В. Толерантність як вияв гідності нації. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2008. Вип. 15. С. 273–280.
11. Дойчик М. В. Категорія «гідність» у філософії Імануїла Канта. Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. 2011. Вип. 14. С. 87–92.
12. Історія філософії [Текст]: словник за заг. ред. В. І. Ярошовця. . К. : Знання України, 2006. 1200с.
13. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
14. Рассел Б. Історія західної філософії. К. : Основи, 1995. 759 с.
15. Степин В.С. Философия науки. Общие проблемы: ученик для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук. М : Гардарики, 2006. 384 с.
16. Філософія та методологія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с.
17. Філософія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.Л. та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
18. Філософія науки. Навчальний посібник / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с.

19. Філософія науки: навчальний посібник: [Електронне видання] / Кузь О.М., Чешко В.Ф. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
 20. Хостантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
 21. Doichyk M. Cultivating dignity in Jean-Jacques Rousseau's social-ethical conception: gender aspect / Maksym Doichyk // Вісник Прикарпатського університету. Філософські науки. – Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018. – Випуск 21. – С.16-22.
 22. Doichyk M. Protestant view on Human Dignity from the perspective of Max Weber's methodological individualism: social potential. Релігія та Соціум: міжнародний часопис. 2018. № 1-2 (29-30). С. 71–77.
- Doichyk M, Doichyk O. The Idea of Dignity in Contemporary Scientific Discourse. Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences, 2019. 2 (2). P. 3 – 12.

Тема 3. Гносеологія та проблеми наукового пошуку (2год.)

1. Поняття «пізнання» та його види.
2. Чуттєве і раціональне у пізнанні.
3. Поняття «знання». Види знання.
4. Проблема істини у пізнанні.
5. Структура наукового пізнання. Основні форми теоретичного рівня наукового пізнання.
6. Методи і прийоми наукового дослідження.

Базова

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія. [Текст] : курс лекцій. К. : Генеза, 1996. 368 с.
2. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст). К. : ТанDEM, 2000. 416 с.
3. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: підручник. К. : Либідь, 2001. 408 с.
4. Історія філософії [Текст]: словник за заг. ред. В. І. Ярошовця. . К. : Знання України, 2006. 1200с.
5. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
6. Рассел Б. Історія західної філософії. К. : Основи, 1995. 759 с.
7. Степин В.С. Философия науки. Общие проблемы: ученик для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук. М : Гардарики, 2006. 384 с.
8. Філософія та методологія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с.
9. Філософія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.Л. та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.

10. Філософія науки. Навчальний посібник / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с.
11. Філософія науки: навчальний посібник: [Електронне видання] / Кузь О.М., Чешко В.Ф. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
12. Хостантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.

Тема 4. Наука як рушійна сила сучасного прогресу. Етика науки (2 год.)

1. Поняття «прогрес» та «науково-технічний прогрес».
2. Сутність поняття «наукова революція».
3. НТР та її соціальні наслідки. Поняття «глобальні проблеми людства».
4. Моральний вибір і моральна відповідальність у науці.
5. Академічна доброчесність: данина моді чи життєва необхідність?

Базова

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія. [Текст] : курс лекцій. К. : Генеза, 1996. 368 с.
2. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст). К. : Тандем, 2000. 416 с.
3. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: підручник. К. : Либідь, 2001. 408 с.
4. Історія філософії [Текст]: словник за заг. ред. В. І. Ярошовця. . К. : Знання України, 2006. 1200с.
5. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
6. Рассел Б. Історія західної філософії. К. : Основи, 1995. 759 с.
7. Степин В.С. Философия науки. Общие проблемы: ученик для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук. М : Гардарики, 2006. 384 с.
8. Філософія та методологія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с.
9. Філософія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.Л. та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
10. Філософія науки. Навчальний посібник / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с.
11. Філософія науки: навчальний посібник: [Електронне видання] / Кузь О.М., Чешко В.Ф. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
12. Хостантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.

Рекомендована література

Допоміжна

1. Апресян Р.Г. Толерантность и ценности гражданского общества / http://www.sakharov-center.ru/publications/Cennosti_i_lichnost/09.ht

2. Аристотель. Сочинения : в 4-х т. Москва: Мысль, 1983. Т. 4. 830 с.
3. Аристотель. Этика. Политика. Риторика. Поэтика. Категории. Минск: Литература, 1998. 1392 с.
4. Афанасий Великий. Творения : в 4 частях. Свято-Троицкая Сергиева Лавра, 1902. Ч.1. 473 с.
5. Афинагор Афинянин. О воскресении мертвых. Москва: Сибирская Благовонница, 2013. 43 с.
6. Бекон Ф. Сочинения : в 2 т., Т.1.; сост., ред., вступ. ст. А. Л. Субботина. Москва: Мысль, 1971. 590 с.
7. Блаженный Августин. Творения : в 4 т. Т. 4: О Граде Божием. Книги XIV–XXII. Санкт-Петербург: Алетейя; Киев: УЦИММ-Пресс, 1998. 592 с.
8. Богослов Григорий. Творения: в 2 т. Санкт-Петербург: Издательство П.П. Сойкина, 1912. Т. 1. 680 с.
9. Василий Великий. Творения: в 2 т. Москва: «Сибирская благовонница», 2009. Т.1. 750 с.
10. Всесвітнє дослідження цінностей / <http://www.worldvaluessurvey.org/> -
11. Гаврилова И. Н. Западные трактовки социальной справедливости (Обзор концепций) // Социологические исследования, – № 3, – 2009, С. 36-44/ http://www.ecsocman.edu.ru/data/809/731/1223/ZAPADNYE_TRAKTOVKI_SO_TsIALNOJ_SPRAVEDLIVOSTI.pdf
12. Гоббс Т. О человеке. Сочинения : в 2 т. Т. 1. Москва: Мысль, 1989. С. 219–270.
13. Гоббс Т. Левиафан, или Материя, форма и власть государства церковного и гражданского. Москва: Мысль, 2001. 478 с.
14. Грин Д. Дж. Возвращение в гражданское общество: Социальное обеспечение без участия государства / Д. Дж. Грин. – М.: Новое издательство, 2009. – 220 с.
15. Гутман Е. Комунаристська критика лібералізму // Лібералізм: антологія. - ВД"Простір", "Смолоскип", 2009. - С. 350-361.
16. Декарт Р. Сочинения : в 2 т. Т. 1 / сост., ред., вступ. ст. В. В. Соколова. Москва: Мысль, 1989. 654 с.
17. Златоуст Иоанн. Творения. Санкт-Петербург: Издание СПб. Духовной Академии, 1897. Т.3. Кн.1. 970 с.
18. Йегер В. Пайдейя. Воспитание античного грека в 2-х тт. Т. 1. Москва: «Греко-латинский кабинет» Ю.А. Шичалина, 2001. 608 с.
19. Йегер В. Пайдейя. Воспитание античного грека в 2-х тт. Т. 2. Москва: «Греко-латинский кабинет» Ю.А. Шичалина, 1997. 336 с. Історії європейської ментальності. – Львів, 2004.

20. Кант І. Критика практичного розуму / пер. з нім., прим. та післям. І. Бураковського ; наук. ред. А. Єрмоленко. Київ: Юніверс, 2004. 240 с.
21. Карабущенко П. Элитология Платона [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/karab/13.php.
22. Киркегор С. Наслаждение и долг. Київ: AirLand, 1994. 504 с.
23. Климент Александрийский. Стромати. Т. 1. (Книги 1-3). Санкт-Петербург: «Издательство Олега Абышко», 2003. 544 с.
24. Крепон Марк. Європейські іншості // Філософська думка, 2010. – № 1. – 89-99.
25. Лаэртский Диоген. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. [Изд. 2-е]. Москва: Мысль, 1986. 571 с.
26. Локк Дж. Два трактата о правлении. Сочинения: в 3 т. Т. 3. Москва: Мысль, 1988. С. 137–405.
27. Локк Дж. Мысли о воспитании. 1691 ... что изучать джентльмену. 1703. Сочинения: в 3 т. Т. 3. Москва: Мысль, 1988. С. 407–614.
28. Локк Дж. Опыт о человеческом разумении. Кн. 1–3. 1689. Сочинения: в 3 т. Т. 1. Москва: Мысль, 1985. С. 78–582.
29. Малахов В.А. Етика: Курс лекцій. Навч. посібник. – 4-те вид. – К.: Либідь, 2002. – 384 с.
30. Марк Аврелий. Наедине с собой. Размышления / пер. с древнегреч. А. Добровольского. Киев; Черкасы: РИЦ «Реал», 1993. 148 с.
31. Матвеев П.Е. Моральные ценности / Владим. гос. ун-т. Монография. – Владимир, 2004. – 190 с.
32. Мень А. (о.) История религии [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.alexandrmn.ru/books/tom4/4_gl_15.html.
33. Ницше Ф. О пользе и вреде истории для жизни. Сочинения: в 2 т., Т. 1: Литературные. Москва: Мысль, 1990. С. 158–230.
34. Ницше Ф. Человеческое, слишком человеческое. Сочинения: в 2 т. Т. 1: Литературные памятники. Москва: Мысль, 1990. С. 231–490.
35. Ориген. О началах [Электронный ресурс]. Казань: Типо-литография Имп. Университета, 1899. 386 с. Режим доступа: http://www.odinblago.ru/origen_o_nachalah/
36. Питання в тому, чи знайдемо ми об'єднавчі теми для нової Європи // Філософська думка, 2010. – № 1. – с.100-113.
37. Платон. Гиппий Меньший. Диалоги / пер. С. Шейнман-Топштейн. Москва: Мысль, 1986. С. 363–376.
38. Платон. Горгий. Собрание сочинений: в 3 т., Т.1. Москва: Мысль, 1968. С. 447–527.

39. Платон. Государство. Собрание сочинений: в 3 т., Т.3. Москва: Мысль, 1971. С. 327–629.
40. Платон. Критон. Избранные диалоги / пер. М.С. Соловьева. Москва: Художественная литература, 1965. С. 43–54.
41. Платон. Менон. Собрание сочинений: в 4 т., Т. 1. Москва: Мысль, 1990. С. 70–100.
42. Платон. Федон. Собрание сочинений: в 4 т., Т. 2. Москва: Мысль, 1993. С. 57–118.
43. Прокофьев А.В. Социальная справедливость: нормативное содержание и история становления понятия / <http://iph.ras.ru/page53519131.htm>
44. Рассел Б. Мудрость Запада. Москва: Панорама, 1998. 476 с.
45. Рікер Поль. Концепт відповідальності (есе семантичного аналізу) // Право і справедливість. К.: Дух і літера. – Київ, 2002. – с.42 – 71.
46. Рікер Поль. Право і справедливість. К.: Дух і літера. – Київ, 2002.
47. Роулз Дж. Справедливість як чесність: політична, а не метафізична [Текст]// Лібералізм [Текст]: антологія. - ВД"Простір", "Смолоскип", 2009. - С.801 - 824.
48. Руссо Ж.-Ж. О причинах неравенства. Антология мировой философии: в 4 т., Т.2. Москва: Мысль, 1970. С. 560–567.
49. Руссо Ж.-Ж. Об общественном договоре, или принципы политического права [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.civisbook.ru/files/File/Russo. O_dogovore.pdf.
50. Руссо Ж.-Ж. Эмил, или О воспитании. Педагогические сочинения: в 2 т. / под ред. Г. Н. Джибладзе; сост. А. Н. Джуринский], Т. 1. Москва: Педагогика, 1981. 656 с.
51. Сенека, Луцій Анней. Моральні листи до Луцілія / пер. з лат. А. Содомори. Київ: Основи, 1999. 603 с.
52. Тертуллиан. Апологетик. Творения Кв. Септ. Флор. Тертуллиана. Часть1. Апологетические сочинения Тертуллиана / пер. Н. Щеглова. Киев: Тип. Акц. Об-ва "Петр Барский, в Киеве". 1910. С. 81–204. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://azbyka.ru/otechnik/Tertullian/apologetik/>
53. Ценности гражданского общества и личность : Книга для учителя / Фонд Андрея Сахарова ; сост. А. И. Михайлова. - М. : Гардарики, 2001. – 238 с.
54. Цицерон. О старости. О дружбе. Об обязанностях. Москва: Наука, 1993. 245 с.
55. Шопенгауэр А. Мир как воля и представление. Афоризмы и максимы. Новые афоризмы. Минск: Литература, 1998. 1408 с.

56. Эпиктет. Энхиридион (Краткое руководство к нравственной жизни). Симпликий. Комментарий на «Энхиридион» Эпиктета. Санкт-Петербург: Владимир Даль, 2012. С. 55–83.
57. Юркевич П. Д. Из науки о человеческом духе. Вопросы философии. Институт философии АН СССР. Москва: Правда, 1990. С. 105–193.
58. Юркевич П. Д. Сердце и его значение в духовной жизни человека, по учению слова Божия. Вопросы философии. Институт философии АН СССР. Москва: Правда, 1990. С. 70–104.
59. Чандрен Кукатас. Теоретические основы мультикультурализма / <http://inliberty.ru/library/study/327/>
60. Этика: Учебник / Под общей редакцией А.А. Гусейнова и Е.Л. Дубко. – М.: Гардарики, 2000.
61. Discrimination in the EU in 2012. Eurobarometer Special Surveys. European Commission / http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_393_en.pdf
62. Flyvbjerg, Bent. «Habermas and Foucault: Thinkers for Civil Society?» // British Journal of Sociology, vol. 49, no. 2, June 1998, pp. 210–233.
63. Sanjin Dragojevic, «Culture of Peace and Management of Cultural Diversity: Conceptual Clarifications», in: CULTURELINK, vol. 10, No 29, November 1999, p. 131–137.
64. The european values study: a third wave (Source book of the 1999/2000 European Values Study surveys). - Tilburg University, 2001.
White Paper on Intercultural Dialogue (Launched by the Council of Europe Ministers of Foreign Affairs at their 118th Ministerial Session (Strasbourg, 7 May 2008). – Strasbourg, 2008 / http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/source/white%20paper_final_revised_en.pdf
65. <https://d-learn.pnu.edu.ua/>
66. <http://lib.pnu.edu.ua/>
67. <http://www.philosophy.ua/ua/news/>
68. <http://www.royalinstitutephilosophy.org>